

судија. Могућност смањења зајемчених права из области социјалне заштите судија у условима економске кризе

Према Уставном суду, у важну гаранцију независности судија и судства спадају уставно зајемчена права социјалне (материјалне) заштите судија, солидност зараде, пензионо осигурање судија и томе примерена законска регулатива. Уставни суд је више пута истакао да независност судија и судства није привилегија, већ једна од најважнијих обавеза судија и судова, која проистиче из права лица, која верују да су им повређена права и слободе загарантоване Уставом, на непристрасног арбитра у спору који ће довести до суштинског решења, у складу са Уставом и законима.

Уставни суд Португалије је нагласио да, када одрицање које се намеће људима који зарађују приход у јавном сектору није праћено подједнаким одрицањем од стране скоро свих других грађана који су плаћени из других извора, кумулативни, трајнији ефекти тог одрицања представљају различит третман, а циљ смањења јавног дуга му не обезбеђује адекватну утемељеност. У доктрини Уставног суда, између осталог у његовој одлуци од 27. новембра 2006. године, независност судија и судова тумачи се као њихова непристрасност која се обезбеђује консолидацијом, у Уставу и законима, независности судства од законодавне и извршне власти (институционална независност), процедуралне независности судија, организационе независности и самоуправе судова, положаја судија, неповредивости личности судије, имунитета, неповредивости мандата судије и материјалних (социјалних) гаранција судије, као и забраном мешања у активности судија или судова установама државне власти и управљања, члановима парламента и другим функционерима, политичким партијама и политичким организацијама и грађанима. У својој одлуци, Уставни суд није формулисао коначну листу гаранција за судије и судове, али је запазио да се независност и непристрасност судија и судова обезбеђују и другим гаранцијама које су утврђене Уставом и законима.

Уставни суд је више пута нагласио да је држава дужна да обезбеди социјално (материјално) издржавање судија које ће бити у складу са њиховим статусом за време вршења судијске функције, као и након истека избора на функцију. Зајемчена социјална и материјална права која су Уставом утврђена за судије, морају бити осмишљена тако да буду у складу са уставним статусом судије и његовим достојанством.

Приликом формулисања доктрине о правима социјалне заштите за судије, Уставни суд је извукао императив судијских зарада и других зајемчених права из области социјалне заштите из начела независности судија и судова установљеног чланом 109. Устава. Тим начелом се настоји да се судије које воде судске поступке заштите од свих утицаја законодавне и извршне власти, као и од утицаја других државних установа и функционера, политичких и државних организација, комерцијално-економских структура, или правних и физичких лица.